

Nro. 5. és 6.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden October 9-dik napján, 1810-ik
esztendőben.

B é t s.

Fényes és örvendetes innepléssel tisztelte a' folyó Octóber 4-dikén, mint az ő Cs. K. Felsége ditsőséges neve' napján, a' Bétsi fegyveres Polgárság azon kegyességét ő Felségének, a' melly szerént, mint tudva vagyon, szivére vévén a' kegyelmes Monarcha a' Bétsi Polgárságnak ő Felsége eránt az ellenség' utóbbi béütése alatt bizonyított hűségét és buzgóágát, azt azzal kívánta megjutalmaztani, hogy hat új ágyut öntetvén, azokat a' Bétsi Polgári seregnek ajándékozta. Ezen kettős innepnek annál fényesebben lehető tartatása végett tehát, az ide való Polgári fegyveres seregnek minden Batalionnyai a' belső és külső város között lévő mezőre (a' Glaszira) pa-

rádében kiállván, négy szegletű katonai rendszert *quarrét* formáltak, melynek közepében egy szép templomi sátor lévén felállítatva, ez alatt az ide való Fejedelem Érsek nagy misét szolgáltatott, 's azután a' Felsőleges Monarcha által a' Polgárság' hűségének megjutalmaztatására rendeltetett ágyuk ennek általadattak, a' melly azokat a' Glaszirol a' belső városban lévő polgári fegyveres házba nagy katonai pompával, tábori muzsikával, békisérte.

Nápoly Ország.

Nápoly Sept. 12-kén. Kalabriadnak partjai mellett e' hónap' 4-kén és 5-kén ismét véres verekedések estek. Látván Anglus Contra-Admirális *Martin*, hogy a' mi hajóink bizonyos mozdulásokat tesznek, azonnal jelt adatott az Anglus hajóknak arra, hogy a' miéinket támadják-meg. A' miéink sokáig kiállották az ellenség' tüzeit a' nélkül, hogy feleltek volna reá; de végezetre ők is hozza fogtak a' tüzeléshez. Két oráig tartott verekedés után kénytelenített visszafordulni a' Sicilai partok felé az Anglus hajós sereg. Hevesebb és véresebb volt a' verekedés Sept. 5-dik napján. Az Anglusok' kisdud hajókból álló serege 9 óratájban vitorlált a' tengernek eresztvén, hajóinknak hadi lineájokra ismét reá jött. Az ágyúzás mind két részről elkezdődvén oly nagy volt, hogy reszkettek belé a' Kalabriai és Sicilai partok. Végezetre egy Fregátot és három Brigget küldvén az Anglus vezér apró hajóinak (tsajkáinak) segítségekre, a' verekedés megint elkezdődött, és még az előbbeninél is tüzesebb volt; 200 ágyuk szórták egymás ellen a' kártásgolyo-

bisokat szünet nélkül. Ezen Fregát és a' Briggek két versben közelítettek hajóinknak lineájokhoz tsak egy flinta lövésnyire, és onnét adtak reá tüzet minden ágyuikból. Agyus tsajkáink az első vagy külső hadi rendet formálván, és szállító hajóink ezeknek hátokmegett allván, minden ditséretet felyülhaladó bátorsággal kiállották az ellenség' tüzet; nem is sokat vesztettek, mint-hogy többire hátokmegett estek-le az Anglus golyobisok. Az Anglus Fregátot és három Brigget ellenben egészszen keresztül furdalták a' mi kár-táts golyobisaink, mellyeket harmintz tsajkáink és a' partról két batteriáink szortak reájok. Dél-tájban nagy siettséggel és rendetlenséggel mentek vissza a' Messinai kikötőhelyfelé. A' mi hajóinkon egy ember esett-el, és öt kapott sebet. Hat tsajkáink és néhány szállító hajóink megromladoztak gyengén. A' sebések között van Hadnagy *Montemajor*, Csajkakomendáns. Az ellenségnek igen sokat kellett veszteni, mint-hogy négy oráig volt kitétetve tsajkáink és batteriáink tüzinek. Fegyveres seregeink, a' mellyek ezen reggel magokat a' szállítóhajókra való felülésben és azokról való kiszállásban gyakorlották, a' Király' parantsolatjára a' partokról vissza vonták volt a' halmokra magokat azonnai, hogy a' Király eszébe vette, hogy az ellenség ágyuzni fog kifelé. A' 101-dik Frantzia Regementből, melly a' partól 600 ölnyi távolságra állott, tsak-ugyan még is megölt egy tisztet, és megsebesített kilentz embert, az ellenség' golyobissa. Az egyik Anglus Brigg és hat tsajkák tsak alig-alig és vontatva mehettek vissza a' Siciliai part mellé.

Joukim Király végig szemlélője volt ezen tengeri verekedésnek.

A' *Vesuvius* hegy, melly egy időtől fogva tsendességhen volt, September 11-dikén ismét árvíz' módjára hozzá fogott a' tűzmosléknak okadásához. Szerentsére háromfelé vette folyását a' tűzmoslék (Lava); külömben, ha t. i. egész árjával egyfelé vette volna rohanását, igen nagy pusztítást okozhatott volna.

Arról a' természetnek rettentő tsudájáról a' *Vezuv'* tűzokádásáról, ezeket olvassuk bővebben egy Sept. 14-dikén indúlt Nápolyi levélben: —
 „Ismét egy szép de rettenetes természeti játék áll szemeink előtt. A' mi szomszédunk, a' *Vezuv* hegye, a' melly vagy két esztendőktől fogva tsendesen viselte magát, e' hónap' 8-kán ismét keményen kezdett füstölgeni. Sept. 9-kén és 10-kén vastag füst borította el tetejét, a' melyből olykor-olykor rettenetes lángok tsavarodtak felé. Mi három jó Német órányi távolságra vagyunk tőle, mégis jól halljuk az ő belső részének menydörgéshez hasonlító morgását. Sept. 11-kén három felőlről kezdett a' tűzmoslék lefele folyni a' hegyről. Az egyik folyó a' *Torredella-Nunciata* mellett lévő erdőnek vévén útját, azt azonnal meggyújtotta. A' második folyó az úgy nevezett *Sommának* vette útját, a' hol semmi kárt nem tehetett, minthogy ez a' *Somma* nem egyéb, hanem ugyantsak a' *Vezuv* hegyének egy már más alkalmatossággal hasonló tűzpatak által elpusztított része. A' harmadik mind ezeknél veszedelmesebb, mint hogy ez *Portici* és *Resina* felé kezdett közelíteni, a' hol, ha más felé nem talál tsavarodni, sok kárt tehet

Sept. 12-kén még hánytá kifelé a' hegynek szája a' rettentő sokaságú hamvat és tüzes követ, és azt mütatták a' hegy belső részének bögése és a' föld alatt hallató zúgás, hogy még néhány napokig tartani fog a' Vulkánus' kegyetlenkedése. —

„*Utó-írás.* — Tegnapról fogva a' tűzmosléknak azon árja, a' melly eleinten Portici és Resina felé vette vála útját, onnan eltérvén, a' szegény *Torre-de-Greco* felé fordult, a' melly városnak már több versben rettenetes veszedelmet okozott a' hegyből kifolyó tűz. Ezen várost 15,000 szorgalmatos ember lakja. Egy szép kálárizsfábrica is van benne. Éppen a' hegy' töve mellett fekszik. Ez előtt 9 esztendőkkel is bérontott hozzá egy ilyen tűzpaták, és több utzáit eltöltötte: hanem a' lakosok, a' helyett hogy lakhelyeiket oda hagyván távolabb kerestek volna magoknak bátorságos lakhelyet, az elborított utzákról a' meghülepedett és keményedett salakot nagy munkával kihordották, és azóta ismét ott laknak. — A' hegy' alján lakó parasztság mihelyest eszébe vette, hogy haragszik a' hegy, azonnal minden marháival egyetemben tovább ment onnét, és eltsendesedését várja. Nápoly várossából sok újságonkapó emberek kijárnak Portici és Resina felé, közletről kívánván az iróztató tünemént szemlélni. Tegnap erre felé fúván a' szél, egész Nápoly város felibe hozta a' sok hamvat. Legalább is 1000 holdra betsülük azon szőlőkereteket, mellyeket már csak eddig mostanában elborított a' kifolyó tűzmoslék. Meg lehet ennek rettenetességét csak ebből is itelni, hogy az az egy ága a' kifolyó tűznek, a' melly Portici és Resina felől *Torre-de-*

Greco felé tért-el, egy kis fertály brányi szélességű, és 10 vagy 15 lábnyi mélységű.

Nagy Britannia.

A' *Londoni* Ujságlevelekben ilyen *Siciliani* tudósítások jöttek-ki mostanság: — “

„*Messina*, Jul. 26-kán. Itt kevés idő alatt igen homályos ábrázatba öltöztek a' Politikai egek. Murat, (a' Napolyi Király) két hónaptól-fogva minden Generálisaival és Ministereivel egyetemben Kalabriában tartózkodik, olyan czélzással, hogy seregeit Siciliába által hozza. Egy Proklamatiót adván-ki, azt mondja benne, hogy Siciliának sorsa már meg volna határozatva, és ő, 30 ezer vitéz Frantziákkal ide kiszállani akar, azért, hogy az Anglusokat innét elkergesse. Remétségünket tsaknem egészszen a' földhöz veri annak szemlélése, hogy az Udvar itt, olyan lágy-melegségsel lattatik hozzánk a' szigetnek együttvaló védelmezésében viseltetni, hogy nekünk az alatt valamelly nagy titkot fekünni nem lehet, nem gyanítanunk. Az itt lévő Anglus vezér *Stuart* ilyen környülállások között egyedül tsak az Anglus seregekre kéntelenittetik bízni magát, és vagy a' szigetnek hathatós védelmezéséhez hozzá látni, vagy azon lenni, hogy a' szigetet mi-ként hagyhassa mennél jobb móddal ide. Tétovázás nélkül az elsőt választotta. Battériaink tsak hamar elborították a' partokat, mintha bájolás által nevedtek volna-ki a' földből; a' *Fárrói* szoros tenger, erdőhöz kezdett hasonlítani az azt fedező hajóknak vitorlafáik miatt. A legkisebb bárkát felfegyverkeztette. Linea hajóink is megjelenvén partjaink előtt, oltalmazó lineát sor-

máltak. Az Angliai Országlószék is már most kétségekívül egy kevés figyelmetességet fog réánk fordítani, mért valósággal terhessé kezdett lenni állapotunk. A' sziget' lakosai gyakran kérdezik tőlünk, hogy mi fog véllék történni, ha őket a' békességkötés' alkalmatosságával ide hagyjuk, és a' Frantziák' gyűlölségének kitétetődni engedjük. Mi ilyenképpen azon tartományban, a' hova eleinten tsak mint segítség úgy jöttünk vala, már most egészszen magunkra hagyattatva vagyunk, hogy azt védelmezzük. Az itt lévő Anglus vezérnek valósággal igen terhes dólgek között kell választást tenni tudni, etc.

„*Messina*, Julius 27-kén. Semmi nem hasonlít szépségire nézve ezen szoros tengernek (tsatornának) mostani tekintetéhez. A' két egymással átaellenben fekvő partokat, lógerek és ide's-tova menő fegyveres tsapatok fedik, mellyek valami két Anglus mértföld távolságra táboroznak egymástól. A' *Murat*' sátora egy magas halmon áll, 's eleibe egy három színü nagy zászló van felszúrattatva. Minden estve látjuk, miként vétetik-körül katona udvarnokjai által. A' mi fő verériünk Gen. *Stuart*, véllé éppen átaellenben lakik egy szép falusi épületben, *Faro* (vagy a' világosító torony) és *Messina* között. A' tengersatornát, melly a' két partot egymástól elválasztja, fegyveres tsajkák fedik, mellyek gyakran öszsze tsapnak, és a' nagy ágyukból rebdeső bombik és golyobisok szünetlenül irják a' levegőben a' tüzes abrantsokat a' két partok között. Az ágyuzás leg nagyobb mozsarakból vagy 36 fontos ágyukból folytattatik. A' Lineahajók a' partok' szélső szegleteiknél állanak. Két ilyen, rész

szerént vízi részszerént szárazon való, és egymást semmivé való tevással fenyegető ellenséges armádiáknak szemlélése, valósággal fontos tekintet.

Spanyol és Portugallia országokat illető tudósítások, az Anglus Ujságokból, a' Hamburgi Ujságok szerént. —

London, Sept. 8-kán. A' Portugalliában fekvő egyesült armádia áll, először 27 ezer Anglus gyalogokból és lovasokból, másodsor 24 ezer Portugallus gyalogokból és lovasokból. Ágyúzó készülete ezen armádiának igen számos; a' fő tábornál, a' melly még Augustus 22-kén *Celorio* mellett lógerezett, 200 — a' tartalék armádiánál, melly *Abrantes* mellett volt megszállva, hasonló képpen 100 rész szerént ágyuk rész szerént haubitzák találhattak, minden tekintetben jó készülettel. —

A' Portugalliai Koronaörökös, a' *Brasilini* Princz, minden iparkodását arra fordította Rio-Janeiróban, hogy a' maga Amériikai tartományait, mellyekben a' természet a' maga ajándékait bőséges kezekkel osztogatta-ki, a' lehető virágzásra vigye. A' végre küldött Követet az Amériikai öszszeszövetkezett Státusok' Congressusához is, hogy szoros kereskedésbéli kötésre lépjenek együtt.

A' *Kadixi* Junta vagy az az Országglószék, a' melly még az előbbeni Király nevében folytatja az Uralkodást, és a' melly egy idő-ólta Országgló-Tanáts nevet adott magának, keményen fogta a' dolgot azon Amériikai Státusok ellen, a' kik az anya Spanyol országtól elállván, magokat függetlenekké tenni iparkodtak. Nevezetesen a' Ca.

raccasi lakosok ellen ilyen Hirdetést tétetett (t. i. a' nevezett Tanáts) Jul. 31-kén a' Kadixi Ujságban közönséggé: — „Alig hogy értésünkre esett az a' véletlen és kedvetlen dolog, a' mi Caraccasban történt, a' melynek lakosai magokat függetleneknek lenni hirdetvén, magoknak Juntát választottak, 's magokat az anya országtól elválasztottak: hogy ő Felsége (itt a' Frantzia Országban tartatódó Austuriai Princzet érti a' fennnevezett Tanáts) azonnal meghatározta magában, hogy ily nagy rosznak még böltsőjében lehető megfojtathatása végett leg hathatósabb eszközöket vétessen elő: Ehezképpest szükségesnek lenni találta ő Felsége kihirdettetni, hogy *Caraccas* tartománya hadi szoros megszállott, vagy bézárt állapotban légyen, és parantsólja ő Felsége, hogy minden oda bévezni akaró hajók elfogattassanak, és elvétetessenek. Hogy ezen parantsolat annál fogatosabb lehessen, hadi hajók rendeltetnek a' nevezett tartomány' kikötőhelyeinek torkaik' eleibe, hogy az azokba bévezni akaró hajókat letartóztassák. Továbbá parantsólja ő Felsége a' Caraccással szomszédos több Spanyol tartományok Kormányozóinak, hogy azon légyenek, hogy ezen tartományba a' magok kormányozássok alatt lévő tartományokból semmi eleséget, fegyvert, és egyéb hadi készületet bévinni meg ne engedjenek, 's minden oda béménő utakat elvágjanak. Azoknak ellenben, a' kik a' tartomány lakosai közzül a' magok rébellis gondolataikat megváltoztatják, az ő Felsége nevében tökéletes botsánat ígértetik, etc. —

Tudjuk, így folytatja szavait a' Londoni tudósító, hogy *Caraccasból* nem régiben Követek

érkeztek Londonba. Ezek néhány vérsbéli audentzián voltak a' külső dolgokra ügyelő Minis-ternél Lord *Wellesleynél*, ki is, mint halljuk, azt tanátsolta nékik, hogy iparkodjanak az Anglus országlószéknek közbenjárása által összehéltetni a' Caraccasi lakosokat azon Országló-Tanátsal, a' melly még az előbbeni Király' nevében Kadixban folytatja a' kormányozást. Mondják, hogy Lord Wellesleynek ezen tanátslása nem volt légyen sikertelen.

Mind ezeket gondolóra vévén, nem tétzhet tsudalátosnak az az újság, melly szerint azt olvassuk a' Spanyol tudósításokban, hogy ugyan azon *Caraccasi* Követek, a' kik elébb Londonban jártak, most már Kadixban vannak, a' melly város mellett, *St. Leon* szigetén, mint ezt is a' leg újabb Spanyol levelekben olvassuk, September 15-kén Diétát tartani szándekoztak a' Kortések (Spanyol Karok és Rendek). —

Hogy *Kadixnál* vagy Portugalliában a' Wellington táboránál valami újabb verekedés történt volna, semmi tudósításokban nem olvassuk. —

Kataloniában ismét mozgani kezdett a' Generális *Odonnel* organizálása alatt egy Insurgens armádia. Ezen vezér írta Tarragonából Jul. 22-kén a' Kadixi Országló-Tanátsához, hogy az Aragoniában fekvő ellenséges sereg 12 ezer gyalogokból és 1000 lovasokból áll, és magát *Tortosa* mellett egy ágyúlövés távolságra fészkelte meg az *Ebro* vize két partjain. A' Brigadéros Generális *Navarro* vezérlése alatt lévő Insurgenseket az ellenség Jul. 13-kán megtámadván a' verekedés 4 órát tartott, melly után azok magokat végezetre vissza vonni kénytelenítették. Az ügy

nevezett Amerikai Regiment (itt tehát már Amerikai Spanyol fegyveresek is találtak), melyre bajonéttal ütött rá az ellenség, magát igen jól viselte. —

A' nevezett Generális írja továbbá a' következőket is a' Kadixi Országló-Tanátsához: — „Értésemre esvén, hogy az ellenség számos szállítványt (eleséget 's egyéb készületet) indított légyen bé Barcellona felé, azonnal rendelést adtam 6500 Insurgens katonáknak, 700 lovasságnak, és 2500 fegyveres parasztnak, hogy Grenolleshez elő nyomulván, az ott elmenő ellenséges szállítványra üssenek rá, mellyet Generális *Macdonald* 10 vagy 12 ezer gyalogok, 900 lovasok, és illendő számú ágyúzókat által kísértett. A' verekedés elkezdődvén, az ellenséges szállítvány az alatt Barcellona-ba beérkezett. Ha a' fegyveres parasztnak, a' kik különben magokat ezen tsatában igen jól viselték, az eleikbe adatott rendeléseknek tökéletesen engedelmeskedtek volna, melly abban állott, hogy ők, az alatt, míg a' verekedés foly, más oldalról a' szállítványra üssenek rá, ennek talám nagyobb részét elnyerhettük volna. A' mi vesztésünk 120 vagy 140 elesett, és 400 megsebesedett emberekből állott.

A' *Valencia* tartományban fekvő Insurgenseknek *Marquis Romána* fő vezérjévé, *Valencia* várának pedig *Gen. Balleysteros* Komendánsává, nevezettek.

A' Spanyolok és Portugallusok segítségire kiveztek végezetre a' Cowesi és Spithendi öblökből azon fegyveres seregekkel rakott 176 szállító hajók, a' mellyeket az ellenkező szél a' ne-

vezett öblökben oly régen tartóztatott. A' fegyveres sereggel vannak, *Erskine*, *Lumley*, és *Hay* nevű Generálisok.

Az Eszlingi Hertzeg, Marschal *Massena* armádiája, *Almeida* várának elesése után 110 ezer emberekre szaporodván, mint hallatik már most mindea órán előbbre fog ezen Marschal nyomolni Portugalliában. *Oportot* a' kereskedők és gazdagabb lakosok már nagy részint oda hagyván, Angliába eveztek által onnét. — Lord Wellington Kadixból is 4000 emberből álló segítő sereget kért magának.

Portugalliában három nevezetes helyek találtnak, a' hol az az armádia, melynek valóságos feltett czélja az, hogy ezen országot védelmezze, az ellenséggel jó móddal megverekedhetik. Egyik a' *Guardai* térség, a' hol eddig tanýázott a' Wellington armádiája; a' másik van *Abrantesnél*; a' harmadik *Santeremnél*.

Lizabonnól a' Tágus' torkában 450 Anglus szállító hajók gyülekeztek özsze, mellyek a' Portugalliai tsatázásnak kimenetelét várják, oly véggel, hogy ha a' Wellington armádiája megtalál verettetni, azt azonnal felvegyék, és Angliába haza vigyék.

Frantzia Birodalom.

Paris, Sept. 24-dikén. Tegnapelőtt Státustanátsot tartott a' Császár a' maga előlülése alatt. Tegnapra Párisba bójóven ő Cs. Felségek, idegen Követtségek' audientziája volt az Udvarnál. Holnap Fontainebleauba szándekoztak kiútni ő Cs. Felségek.

Roma városa mellől a' Villa Borghese nevű ritkaságok' házából 450 régi Státuák 's egyéb ilyen ritkaságok érkeztek meg Párisba, mellyekkel a' Napoleon muzeuma fog gazdagabbá tettetni.

A' tegnapi fényes audientzia és nagy mise után pompás katona parádét tartatott a' Császár a' Thuillériában, a' hol egyebek között egy Portugalliai Legio is jelen lévén, ezt a' Császár egy kerületbe állította, és beszédet tartott hozzá. A' Császár' beszédet Portugallus Generális Carême magyarázta-meg a' katonaság előtt. A' beszéd' foglalata ez volt: — „A' Császár az utolsó háborúban mind vitézségekre mind fenyítéktartásokra nézve megelégedett a' Portugallus katonákkal. Nagy vigasztalására szolgált ő Felségének, hogy az egész hadakozás alatt egy is el nem szökött közzülök. Most azt kérdezi tőlök ő Felsége, hogy van-e' kedvek vissza térni hazájokba? — de kéntelen ő Felsége egyszer mind-azt is tudokra adni nékiek, hogy egy része az ő othon lévő hazafi társaiknak az Anglusok által felingereitvén, a' Frantziák ellen fegyvert fogott légyen; és hogy az Anglusok azt hirtették volna el Portugalliában, hogy azok a' Portugallus katonák, a' kik Frantzia szolgálatban Német országon voltak, mind elvesztek, etc.“

— Még el sem végezhette szavait a' Császár, hogy a' katonaság e'képpen kiáltott-fel: — „Küldjön haza tsak minket Felséged, majd kiveszszük mi a' hazánkfiat ezen tévelygésből; majd megmutatjuk mi az Anglusoknak, hogy életben vagyunk. Nem lesznek Felségednek nállunknál hü-

ségesebb katonái. Majd elő fogjuk mi beszélni hazánkfiainak, melly betsúlettel tartatott bennünket Felséged a' maga taboránál; mi mind a' Felséged zászlója alá fogjuk hajtani őket, etc. — Ezen parádé után, a' melly 4 orát, tartott, még egyszer beszélgetett a' Hollándus és Portugalius tisztekkel a' Császár. Egy az utólsók között minnyájoknak nevekben még egyszer bizonyossá tévén ő Felséget az ő hüsegek felől, így szollott: „Mi Portugalliában is azok fogunk lenni, a' kik Német országon voltunk. A' mi hazánkfiái háladással és érzékeny szívvel fogják megérteni tőlünk, melly nagy bizodalommal viseltetett legyen Felséged erántunk, megengedvén, hogy az Ebersdorfi lógerben gyakran csak a' Portugallus katonaság álljon strázsát Felséged körül.

Roma. — „Az itt felállittatott Országló Consúltá ilyen végzést hirdettetett-ki a' Császár' nevében: — „*Mi Napoléon*, Frantziák' Császárja, etc, meghatároztuk az istentiszteletre ügyelő Ministerünknek feladására, hogy azok a' Papiszemélyek a' Romai és Trasimenei Departamentomokban, a' kik az erántunk tartozó hüségnek hitét letenni nem akarják, azért, hogy az Eklesia törvényeit és az Ur Jesus Kristustól eleikbe szabatott kötelességeket nem esmérik, ezennel, a' Világi Hatalom ellen való támadónak, és mint olyanok, a' mi birodalmunkban a' Papi-szolgálatra alkalmatlanoknak lenni, hirdettetnek,

Magyar Mathésisről való Tudósítás.

A' Mathesis tsaknem minden tudománynak és Mesterségnek gyökere; mellyet a' tudósok' tsak

nubizonyságokon kívül megmutat az, hogy az embernek alig van egy mozdulása vagy tselekedete, mely Mathesis nélkül megeshetne: melyről itt többet szólni nem lehet, — másutt leszsz helye.

A' szándék ez: Egy valaki, a' kiért, azonkívül hogy már több Munkáiról is esmeretes a' két Magyar Hazában, kezes leszsz e' szóban forgó Munka is, kínálja ezen tudósítás által a' két Haza' olyan Kavallérjait két Darab *Tör'sök Munkával*, a' kik mind a' Haza' szűz Nyelvét, mind a' Tudományoknak ezen egygyik feszesen kapaszkodó gyökerét, a' Mathesist, nem tsak tudják betsúlni, hanem kívánnak is azoknak előtseperedéseken és virágzásokon törekedni. —

Az I. Darab Kézírásban van az egész mathesisi *Számvetés* (arithmetica universalis) a' II. Darabban a' *Terjedtségmérés*, (geometria), 212 Formával; és a' *Lapos Háromszegletűmérés* (trigonometria plana), az azt illető Formákkal egygyütt. — Ezt a' két Darab Munkát ajánlja a' Szerző, Hazafiai' hasznokra ilyen meghatározott feltételek alatt, *ingyen*:

1. A' ki ezt a' Munkát, ha érdemét megismervén, kinyomtattatni szándékozik, akarki legyen az, vegye jó neven ha azt kéntelenítettünk kívánni, hogy azon esetre, ha a' Kézírás, minekelőtte kinyomtattatna, eltalálna veszni, magát 6000 forintig, kárpótlásúl lekötelezni tartozik.

2. Mivel az egész Munka' kinyomtattatása, 10 vagy 15 réztáblákkal egygyütt is, legfellebb tsak 3000 forintba kerül, megkívánja a' szerző, hogy az tökéletes szépséggel, és a' Szerző' gondja alatt, a' ki ezt a' mesterséget tökéletesen érti, mennyen végbe.

3. Hiteles írásbéli Jótállás (cautio) mellett, elküldi a' Munkát a' Szerző oda, a' hova jó szándékból kívántatik, kemény próba és vi'sgálás (critica censura) alá.

4. Ajánlja a' Pártfogó, hogy 10 Római, 10 Reformata, és 10 Aug. vallásbéli főbb iskolák számokra egygyetegygyet, a' Szerzőnek 10-et, egygyütt 40, két Darabból álló könyvet fog ajándékozni.

5. A' többit tsak 10 századbér (procento) haszonnal és nem többel, ha Kavallér; 15-tel pedig, ha Könyvárros, fogja eladatni. Vagy

6. Ezt a' két utólsó tikkelyt, Kavalléri indúlattjához mérsékelve, a' maga' nemés szíve gyönyörűségére változtathattja tettzése szerént ugyan, de minden esetben kedves Nemzete' hasznára

Ezen 18 esztendeig készült Munka' tökéletességéről semmit sem szóllunk, hanem az ítélettételt egészszen a' Pártfogóra és a' Tudós próbálókra hagyván, azt kérjük, hogy ha valami magyarázott szónak' tökéletlenségére tsak legkissebb ellenvetések lenne is, mellyet nehezen reménylünk; annak óltalmazó fontos erősségeit a' Szerzőtől kívánni levél által méltóztassanak.

A' levél' vezetékje (adresse) légyen ez:
à Monsieur F. de Magyar, mathématicien.

à Oedenbourg.

Jegyzés. Engedelemkéréssel jelentik a' M. Kurir' írói tisztelt Olvasóiknak, hogy az a' papiros, a' milyenre eddig nyomtatták újságaikat, hirtelen el fogyván, és más ahhoz hasonlót hirtelen akár mi árron sem találhatván, vagy két postanapokon alább való papirosra kéntelenítettnek nyomtattatni újságaikat.

D. D. S.